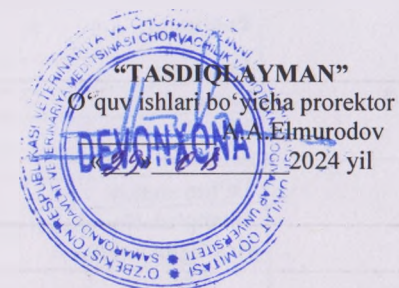


**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,  
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**



**DORIVOR O‘SIMLIKLAR FLORASI VA SISTEMATIKA  
FANI BO‘YICHA**

**SILLABUS**

**(Sirtqi ta’lim 1-bosqich talabalari uchun)**

<b>Bilim sohasi:</b>	800000 – Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
<b>Ta’lim sohasi:</b>	810000 – Qishloq xo‘jaligi
<b>Ta’lim yo‘nalishlari:</b>	60811100- Dorivor o‘simliklar yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi

**Samarqand –2024**



## Modul / FAN SILLABUSI

### Sirtqi bo'lim

60811100- Dorivor o'simliklar yetishtirish va qayta ishlash texnologiyasi ta'lim yo'nalishi



<b>Fan nomi:</b>	<i>Dorivor o'simliklar florasini va sistematikasi</i>
<b>Fan turi:</b>	Majburiy
<b>Fan kodi:</b>	DO'FSB1408
<b>Yil:</b>	1-2
<b>Semestr:</b>	2,3
<b>Ta'lim shakli:</b>	Sirtqi ta'lim
<b>Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:</b>	300
Ma'ruza	20
Amaliy mashg'ulotlar	28
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	252
<b>Kredit miqdori:</b>	10
<b>Baholash shakli:</b>	Imtihon
<b>Fan tili:</b>	O'zbek

### Fan maqsadi (FM)

<b>FM1</b>	o'simliklar florasining chegaralanish tamoyillari va sistematik tarkibi, floraning geografik va genetik elementlari, o'simliklar qoplamining tarixiy o'zgarishi, floristik rayonlashtirish birliklari (floristik dunyo, floristik voxa, provinsiyalar), birlik ajratish tamoyillari, o'simliklar sistematikasining davriyligi, uning hozirgi zamon evolyutsion nazariyasi bilan uzviy aloqadorligini o'rgatishdan iboratdir.
------------	--

### Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

<b>1.</b>	Dorivor o'simliklar
	Botanika
<b>2.</b>	Sistematika
<b>3.</b>	Biologiya

### Ta'lim natijalari (TN)

	<i>Bilimlar jihatidan:</i>
--	----------------------------

<b>TN1</b>	Grammatikasi qonunlari asosida dorivor o'simlik tarkibi tuzishi, strukturasi va ularning nomenklaturasida maxsus qisqartirishlar, lotin tilida grammatik sistema asosida atamalarni tog'risida <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i>
<b>TN2</b>	dorivor o'simlik bo'yicha o'simlik organlarini va ularni amaliyotda qo'llash; talaba yakka tartibdagi va umumiy terminlarni amaliy mashg'ulotda tahlil qilish usullarni qo'llashi, xulosa chiqarishi, muammoli vaziyatni hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plami va ulardan foydalanishi, ilmiy tushunchalarni tushuntira olishi, muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni <i>bo'lish va ulardan foydalana olish (ko'nikma)</i>
<b>TN3</b>	lotin grammatikasi qonunlari asosida o'simlik atamalarni tuzishi; xatosiz retseptlarni o'qiy olishi, ilmiy tushunchalarni tushuntira olishi, muammoli vaziyatlar bo'yicha yechimlarni qabul qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lish. (malaka)</i>

<b>Fan mazmuni</b>	
<b>Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)</b>	
<b>M1</b>	Kirish. Dorivor o'simliklar florasini va sistematikasi fanining maqsad va vazifalari.
<b>M2</b>	O'simliklar sistematikasi va o'simliklarni aniqlashni o'rganish.
<b>M3</b>	O'simliklarning mintaqalar bo'yicha tarqalishi
<b>M4</b>	O'simliklarni geografik areali.
<b>M5</b>	O'simliklar florasini. Floraning chegaralanish tamoyillari.
<b>M6</b>	O'simliklar sistematikasi. Tuban o'simliklar
<b>M7</b>	O'simliklar sistematikasining ekologik muhitlar bilan bog'liqligi.
<b>M8</b>	Urug'li o'simliklar-Spermatophyta
<b>M9</b>	Ochiq urug'lilar bo'limi-Gymnospermae
<b>M10</b>	Magnoliyadoshlar oilasi – Magnoliaceae
<b>Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)</b>	
<b>A1</b>	O'simliklar sistematikasi tahlili va lotincha (nomenklatura) nomlarni o'qish qoidalari.
<b>A2</b>	Qizilchadoshlar va Sarvdoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
<b>A3</b>	Zirkdoshlar va Ayiqtovondoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.



A4	Ko'knordoshlar va Shotaradoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlil va o'rganish qoidalari.
A5	Qovoqdoshlar va Kovuldoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A6	Karamdoshlar, Gulxayridoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari
A7	Ra'nodoshlar oilasi turkumi turlarini nomenklaturasini.
A8	Dukkakdoshlar va Toshbaqatoldoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A9	Zig'irdoshlar va Yoronguldoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A10	Ziradoshlar va Jiyadoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A11	Ruyandoshlar, Zaytundoshlar va ituzumdoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A12	Yalpizdoshlar va Qoqidoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A13	Piyozdoshlar va Gulsafsardoshlar oilasi turkumi turlari nomenklaturasini tahlili va o'rganish qoidalari.
A14	Dorivor o'simlik turkum va turlarini aniqlash usullari

Mustaqil ta'lim (MT)		
1.	O'simliklar sistematikasining qisqacha rivojlanish tarixi.	8
2.	Taksonomik birliklar.	8
3.	Ikki urug'pallalilar yoki magnoliyapsidalar (Magnoliopsida) sinfi.	8
4.	Magnoliyadoshlar (Magnoliaceae) oilasi.	8
5.	Ayiqtovonnomalar (Ranunculales) qabilasi	8
6.	Zirkdoshlar (Berberidaceae) oilasi	8
7.	Ko'knornomalar (Papaverales) qabilasi.	6
8.	Gazandanomalar (Urticales) qabilasi.	8
9.	Nashadoshlar (Sannabinaceae) oilasi.	8
10.	Yong'oqnomalar (Juglandales) qabilasi.	8
11.	Chinniguldoshlar (Caryophyllaceae) oilasi.	8
12.	Sho'radoshlar (Chenopodiaceae) oilasi.	8
13.	Toronnomalar (Polygonales) qabilasi.	6
14.	Qovoqdoshlar (Cucurbitaceae) oilasi.	8
15.	Tutdoshlar (Moraceae) oilasi.	8
16.	Kovulnomalar (Capparales) qabilasi.	8
17.	Lolasimonlar (Liliopsida) yoki Bir urug'pallalilar (Monocotyledoneae) sinfi.	8
18.	Sutlamadoshlar (Euphorbiaceae) oilasi.	8
19.	Ranomalar (Rosales) qabilasi.	8

20.	Zig'irdoshlar (Linaceae) oilasi.	8
21.	Ziradoshlar (Apiaceae) oilasi.	8
22.	Yopiq urug'lilarning kelib chiqishi.	8
23.	Sagovniksimonlar (Cycadopsida) sinfi.	8
24.	Ginkgosimonlar (Ginkgopsida) sinfi.	8
25.	Magnoliyatoifalar (Magnoliophyta) bo'limi.	8
26.	Jigarsimon yo'sinsimonlar (Marchatiopsida) sinfi.	8
27.	Poya bargli yo'sinsimonlar (Bryopsida) sinfi.	8
28.	Qirqbo'g'imtoifalar (Equisetophyta) bo'limi.	8
29.	Qirqquloqtoifalar (Polypodiophyta) bo'limi.	8
30.	Qarag'aytoifalar (Pinophyta) o'simliklar bo'limi.	8
31.	Ochiq urug'li (Gymnospermae) o'simliklar bo'limi.	8
32.	Gulli, yopiq urug'li o'simliklar bo'limi.	8
<b>Jami:</b>		<b>252</b>

Asosiy adabiyotlar	
1.	H.Hamdamov, E.I. Hamdamova, G.A. Suvanova, M.X.Begmatova "Botanika va o'simliklar fiziologiyasi". Darslik. "Sano
2.	O'. P. Prator, M. M. Nabiyev "O'zbekiston yuksak o'simliklarining zamonaviy tizimi" O'quv qo'llanma. "O'qituvchi" nashriyot
3.	M.Туляганова, А.С.Юдашев "Ўзбекистонда кенг тарқалган фойдали ўсимликлар" (Ўқув-ўқувий қўлланма) Тошкент-2011. - 77 б
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
4.	. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
5.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
6.	L.A.Botirova, D.M.Tagayeva. Dorivor o'simliklar florasini va sistematikasi fanidan amaliy va laboratoriya mashg'ulotlar. Uslubiy qo'llanma. Guliston:

**Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:**

**a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan**

**baholanishi mumkin:**

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik korilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

**Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot**

<b>Mualliflar:</b>	<b>M.X.Begmatova</b> – SamDVMChBU “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasini mudiri, v.b dotsent b.f.f.d (PhD) <b>Sh.Sh.Shernazarov</b> – SamDVMChBU, “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasini, v.b dotsent b.f.f.d (PhD)
<b>E-mail:</b>	Maloxat begmatova@mail.ru
<b>Tashkilot:</b>	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasini
<b>Taqrizchilar:</b>	<b>M.A.Hasanov</b> – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Botanika kafedrasini dotsenti q.x.f.f.d. (PhD) <b>Y.Sh.Tashpulatov</b> – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti Fundamental va gumanitar fanlar kafedrasini dotsenti, b.f.f.d PhD

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29 “08” dagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar” kafedrasining 2024 yil 26 “08” dagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

**1 O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i**

R. Ro'ziqulov

**Fakultet dekani**

A. Nurniyozov

**Kafedra mudiri**

M. Begmatova

**Tuzuvchilar**

M. Begmatova

Sh.Sh.Shernazarov